

TARWEWIJK

Wijkidentiteit(en)

TARWEWIJK

Wijkidentiteit(en)

In opdracht van
Wijkraad Tarwewijk

Rotterdam, december 2022

INTRODUCTIE

Voor u ligt een rapportage over de identiteit(en) van de Rotterdamse wijk Tarwewijk. Het doel hiervan is de ondersteuning van de nieuwe wijkraad in het opstellen van het Wijkakkoord, onderdeel van het nieuwe bestuursmodel 'Wijk aan Zet'. Een wezenlijk element hiervan is het in kaart brengen van een 'beeld van de wijk', op basis waarvan concrete opgaven geformuleerd kunnen worden. Omwille van de ondersteuning van het gesprek hierover – en om een collectieve uitgangspositie te creëren – zijn Veldacademie en Stichting Wijkcollectie gevraagd dit beeld in de vorm van de 'identiteit van de wijk' in kaart te brengen. Het vertrekpunt hiervoor is de beleving van bewoners, ondernemers en andere wijkgebruikers. Welke aspecten dragen vanuit hun perspectief bij aan de identiteit van de wijk?

Identiteit(en) van de wijk

In dit onderzoek naar de identiteit van de wijk is het uitgangspunt niet een enkelvoudige identiteit, maar meerdere identiteiten. De meeste wijkraden hebben in formele zin meerdere wijken onder hun hoede. 'De wijk' is daarom binnen elke wijkraad een begrip met uiteenlopende betekenis en invulling. Tegelijkertijd kan één wijk in de beleving van wijkgebruikers ook meerdere identiteiten hebben. Om al deze identiteiten een plek te geven in dit onderzoek – van een eenduidig beeld over de wijk tot uiteenlopende beelden – wordt de term 'identiteit(en)' gebruikt.

Onderzoeksmethode

Voor dit doeleinde is een onderzoeksmethode ontwikkeld aan de hand waarvan informatie, verhalen en beelden over de identiteit(en) van Tarwewijk zijn verzameld. Deze methode gaat uit van verschillende invalshoeken en stemmen, geïnspireerd op de gelaagdheid van het concept identiteit.

Als startpunt zijn bestaande gemeentelijke profielen over de wijk geraadpleegd. Vervolgens is de beleving van wijkgebruikers over de wijk opgevraagd via een digitale vragenlijst die werd verspreid via Mijn Rotterdam. Aansluitend vond een workshop met de wijkraad plaats.

Door de opbrengsten uit deze invalshoeken met elkaar in verbinding te brengen, ontstaat er een gelaagd beeld: de identiteit(en) van de wijk. De rode draad die daarin zichtbaar wordt is door Veldacademie weergegeven in een wijkanalyse. In lijn daarmee heeft Stichting Wijkcollectie zes verhalen in beeld gebracht, aangedragen door wijkgebruikers.

Gedeelde beleving als identiteit

Deze selectie van verhalen is klein ten opzichte van het eindeloos aantal verhalen dat Tarwewijk kent. Toch zijn deze verhalen exemplarisch voor de identiteit(en) van de wijk, juist omdat zij – met de nuances en grijstinten inbegrepen – door de wijkgebruikers zijn ingebracht. De identiteit van de wijk is te vinden in de gedeelde beleving van haar gebruikers.

INHOUDSOPGAVE

1	BEELD VAN DE WIJK	11
	Beeld van de wijk	12
	Over het onderzoek	18
2	VERHALEN	21
01.	Wijk- en Speeltuin Vereniging Tarwewijk	22
02.	Vereniging Versaar	26
03.	Sali's Place	28
04.	Conversatie Café	32
05.	Juffrouw Ümüş	34
06.	Minhaj Rotterdam	38
3	VERHALENWANDELING	42
	COLOFON	46

BEELD VAN DE WIJK TARWEWIJK

BEELD VAN DE WIJK

In de vijf buurten van Tarwewijk hebben bewoners te maken met vele uitdagingen, maar heeft men de veerkracht en het ondernemerschap om de wijk toch als “kanswijk” te benaderen. Een wijk waar de jeugd de toekomst heeft, als deze goed gefaciliteerd wordt. De wijk heeft een enorme variatie aan bewonersgroepen die goed naast elkaar leven maar nog te weinig aan elkaar verbonden zijn. Tarwewijk is bovendien een doorstroomwijk, maar wel een wijk waar eenieder zich snel thuis kan voelen.

Een wijk, vijf buurten

Hoewel Tarwewijk geen groot oppervlakte beslaat heeft de wijk liefst vijf buurten: de Mijnkintbuurt, Millinxbuurt, Tarwebuurt, Verschoorbuurt en Gaesbeekbuurt. Deze buurten worden in de meeste gevallen door duidelijke ruimtelijke barrières zoals wegen gescheiden maar zouden volgens bewoners ook echt aanvoelen als andere delen van de wijk met ieder hun eigen identiteit.

Kanswijk

In de Tarwewijk ervaart men de nodige uitdagingen zoals armoede, veiligheidsproblemen en overlast. Terwijl veel van deze kwetsbaarheden hardnekkig zijn en bewoners het zwaar hebben, kijken ze liever verder dan het imago ‘probleemwijk’ en zien ze een wijk vol kansen. In de Tarwewijk staat men open voor verandering en gaan bewoners pragmatisch om met de problemen die de wijk kent. De wijk kent ook bovengemiddeld veel ondernemende bewoners die proberen hun situatie en die van hun buurtgenoten te verbeteren.

“In potentie een parel.”

Bewoner via online vragenlijst

“Crazy Diamond about to shine on, for those with the eye to see!”

Bewoner via online vragenlijst

Gwendolyn en Ümüş

VRAGENLIJST WIJKGEBRUIKERS

Om zoveel mogelijk perspectieven te krijgen op de wijkidentiteit(en), is een vragenlijst uitgezet via digitaal participatieplatform Mijn Rotterdam. In de vragenlijst konden bewoners en wijkgebruikers allereerst een beschrijving van de wijk achterlaten. Daarin lieten ze vaak al duidelijk merken hoe zij hun wijk beleven en waarderen. Is het er prettig wonen? Wat zijn kwaliteiten in de wijk of juist pijnpunten? Hoe is de sfeer en het contact met medebewoners? Hoe is de openbare ruimte? Wat maakt hun wijk

speciaal? Daarnaast had de vragenlijst als doel om van een brede groep bewoners te weten te komen welke plekken, personen en activiteiten volgens hen de wijk karakter geven. Bewoners hebben daarbij op een kaart aangegeven waar in de wijk deze personen, plekken en activiteiten te vinden zijn en hoe onze wijkreporters deze konden bereiken. In Tarwewijk hebben in totaal 67 bewoners de vragenlijst ingevuld en zo hun bijdrage geleverd aan de wijkbeschrijving in deze rapportage.

“Speeltuin Tarwewijk is een ideale plek waar kinderen en ouders kunnen blijven, mensen kunnen elkaar daar ontmoeten, ongeacht hun nationaliteit en deelnemen aan activiteiten voor kinderen en volwassenen.”

Bewoner via online vragenlijst

De jeugd heeft de toekomst

In Tarwewijk wonen in de beleving relatief veel jongeren en kinderen. Zij vertegenwoordigen een enorm potentieel wat nu nog niet altijd benut wordt. Scholen, die de Tarwewijk in groten getale heeft, kunnen een belangrijke rol spelen in het tot bloei laten komen van deze jonge bewonersgroep in de wijk. Leerkrachten die langdurig actief zijn op dezelfde school worden daarbij als een echte meerwaarde beschouwd. De scholen in de wijk kunnen zorgen voor verbinding en talentontwikkeling, iets waar ook de oudere wijkbewoners met bijvoorbeeld taalproblematiek van kunnen meeprofitieren.

Andere plekken waar verbinding en talentontwikkeling bevorderd kunnen worden zijn de speeltuinen in Tarwewijk. Wijk- en speeltuinvereniging Tarwewijk en Speeltuin Millinx zijn slechts enkele voorbeelden van plekken waar actieve wijkbewoners proberen hun wijk iets kansrijker te maken door het organiseren van activiteiten. Ook Cultuurwerkplaats Tarwewijk vervult een dergelijke rol in de wijk.

“Speeltuin Millinx is een toonbeeld van trouw, onverzettelijkheid, passie en verdraagzaamheid. Herbergt alle potentie voor de toekomst.”

Bewoner via online vragenlijst

“De speeltuin aan de Wolphaertsbocht/Brielselaan is een hele bijzonder plek voor jongeren en ouderen. Erg leuke ligging, sociale ontmoetingen e.d.”

Bewoner via online vragenlijst

Mustafa

Wijk van vele identiteiten

Nog meer dan veel andere Rotterdamse wijken wordt Tarwewijk ervaren als een zeer diverse wijk. Men woont er in een “megamix” van nationaliteiten, met daarbij behorende verschillende identiteiten. Dit wordt door bewoners in principe ervaren als een kans en kracht maar de positieve kanten zijn nog niet altijd optimaal zichtbaar. Dit komt vooral doordat de verschillende groepen langs elkaar heen zouden leven en vooral binnen hun eigen gemeenschap zouden blijven. Op wijk- en buurtniveau lijkt er dan ook nauwelijks sprake van sociale cohesie. Op hele lokale schaal lijken bewoners daarentegen wel contact te zoeken, op een warme zomerdag ontvluchten ze de vaak kleine portiekwoningen waar ze in wonen en treffen ze hun burens op straat. Een kenmerkend fenomeen dat zich wellicht ooit als olievlek over de hele wijk kan verspreiden.

“Een toffe Rotterdamse wijk met veel verschillende culturen en leuke activiteiten.”

Bewoner via online vragenlijst

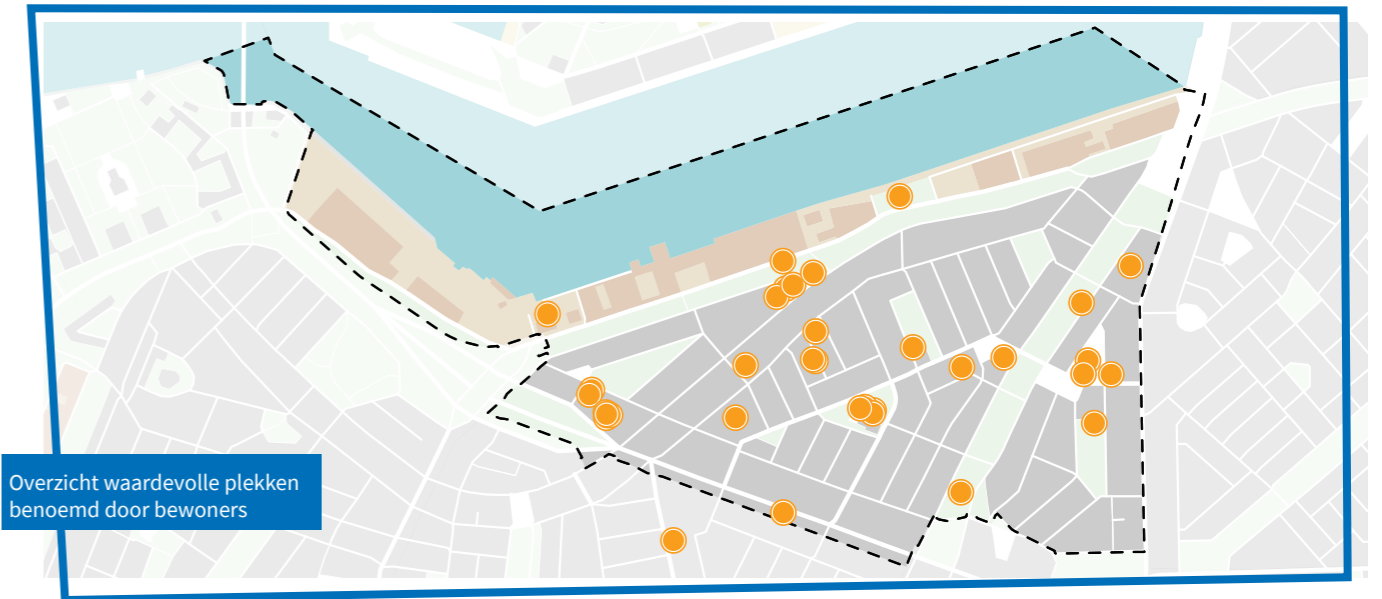
“We don’t know each other.”

Bewoner via online vragenlijst

“Kom eens kijken en zie zelf hoe kleurrijk het is. Woon met voldoening in mijn wijk.”

Bewoner via online vragenlijst

De vele gemeenschappen die in Tarwewijk aanwezig zijn hebben vaak een eigen initiatief of plek waar ze terecht kunnen voor activiteit en ontmoeting. Zo is er voor de Turkse gemeenschap Vereniging Versaar, die bewoners ondersteunen en waar jongeren en ouderen samenkomen. Er is winkel Sali, waar veel bewoners uit de Bulgaarse gemeenschap langskomen voor een kop koffie, boodschap of een goed gesprek. Er is Victory Outreach voor de Christelijke gemeenschap en onder meer de Pakistaanse Moskee voor de Islamitische. Hoewel dergelijke plekken hoofdzakelijk een specifieke doelgroep bedienen kunnen ze uitgroeien tot initiatieven die zorgen voor verbinding van verschillende groepen. Zo bevindt ook House of Hope zich in Tarwewijk, een van oorsprong Christelijke organisatie die zich nu inzet voor het versterken van relaties en waar iedereen terecht kan met hulpvragen. En ook de eerder genoemde Vereniging Versaar ziet inmiddels ook andere bevolkingsgroepen dan de Turkse langskomen.

Overzicht waardevolle plekken benoemd door bewoners

Wijk van niemand en iedereen

Tarwewijk is van oudsher een wijk waar veel arbeidsmigranten wonen, een groep stadsbewoners die over het algemeen niet heel lang op dezelfde plek blijven. De dynamiek die daardoor ontstaat is voelbaar in Tarwewijk: het is een echte doorstromwijk. Bewoners die de kans hebben door te verhuizen pakken deze vaak. Dit in combinatie met de constatering dat Tarwewijk een zeer gemengde wijk is maakt dat de wijk eigenlijk van niemand is en daardoor tegelijkertijd van iedereen. De positieve kant hiervan is dat nieuwe bewoners gevoelsmatig vrij snel hun plekje in de wijk weten te vinden en dat zij de kans hebben zich snel thuis te voelen. In zekere zin zorgt het gebrek van een eenduidige identiteit in Tarwewijk er zo voor dat de wijk verwelkomend is voor nieuwe bewoners.

“Het is helaas nog steeds een doorgangswijk. Mensen die iets meer willen, verhuizen. Veel bewoners leven aan de rand van de samenleving en hebben wel wat anders aan hun hoofd dan de wijk beter maken.”

Bewoner via online vragenlijst

“Het is een wijk met enorm veel potentie waarbij in de eerste plaats huisjesmelkerij moet worden bestreden en meer woningen door de eigenaar bewoond zouden moeten worden.”

Bewoner via online vragenlijst

“Leuke gezellige wijk met een hoge diversiteit aan mensen. ... Behoeft voor minder pandjesbazen en minder snelle doorloop.”

Bewoner via online vragenlijst

Een keerzijde van de hoge doorstroom in de wijk is dat een deel van de tijdelijke bewoners weinig binding lijkt te hebben met de wijk. Hierdoor zijn ze minder geneigd een bijdrage te leveren aan de wijk en gaan ze lakser om met de openbare ruimte, bijvoorbeeld door het achterlaten van afval. Er zijn daarom bewoners die het aantal huisbazen, die deze groepen voornamelijk huisvesten, graag zien afnemen.

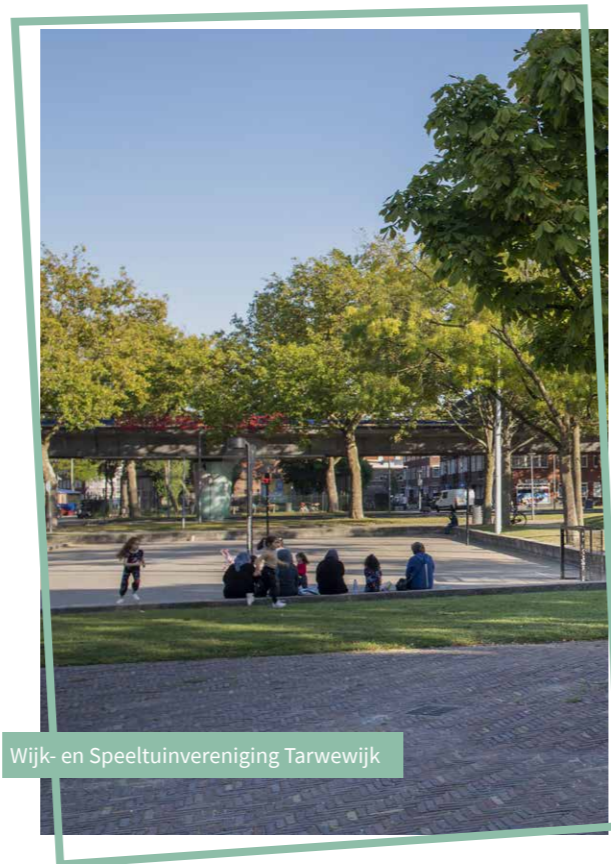

Stenige wijk met verrassingen

Tarwewijk is vrij stenig en mist op het eerste gezicht groene en kwalitatieve gebruiksruimte, toch weten bewoners er verrassende plekken te vinden. Zoals het Balkon aan de Maas met een prachtig uitzicht over de haven en skyline van Rotterdam. Of het Hof van Bas, een verborgen gemeenschapstuin vol bloemen en planten midden in een woonblok, onderhouden door vrijwilligers. En de Mijnsherenlaan die de wijk doorkruist kan met enkele aanpassingen een mooie groene ader vormen vol bomen. Ook is Tarwewijk rijk aan diverse kenmerkende (school)gebouwen die belangrijke cultuurhistorische waarde vertegenwoordigen.

“Hof van Bas: een verborgen binnentuin. De meeste bewoners weten waarschijnlijk niet eens waarom ze een groen uitzicht hebben. Onderschat vrijwilligers initiatief.”

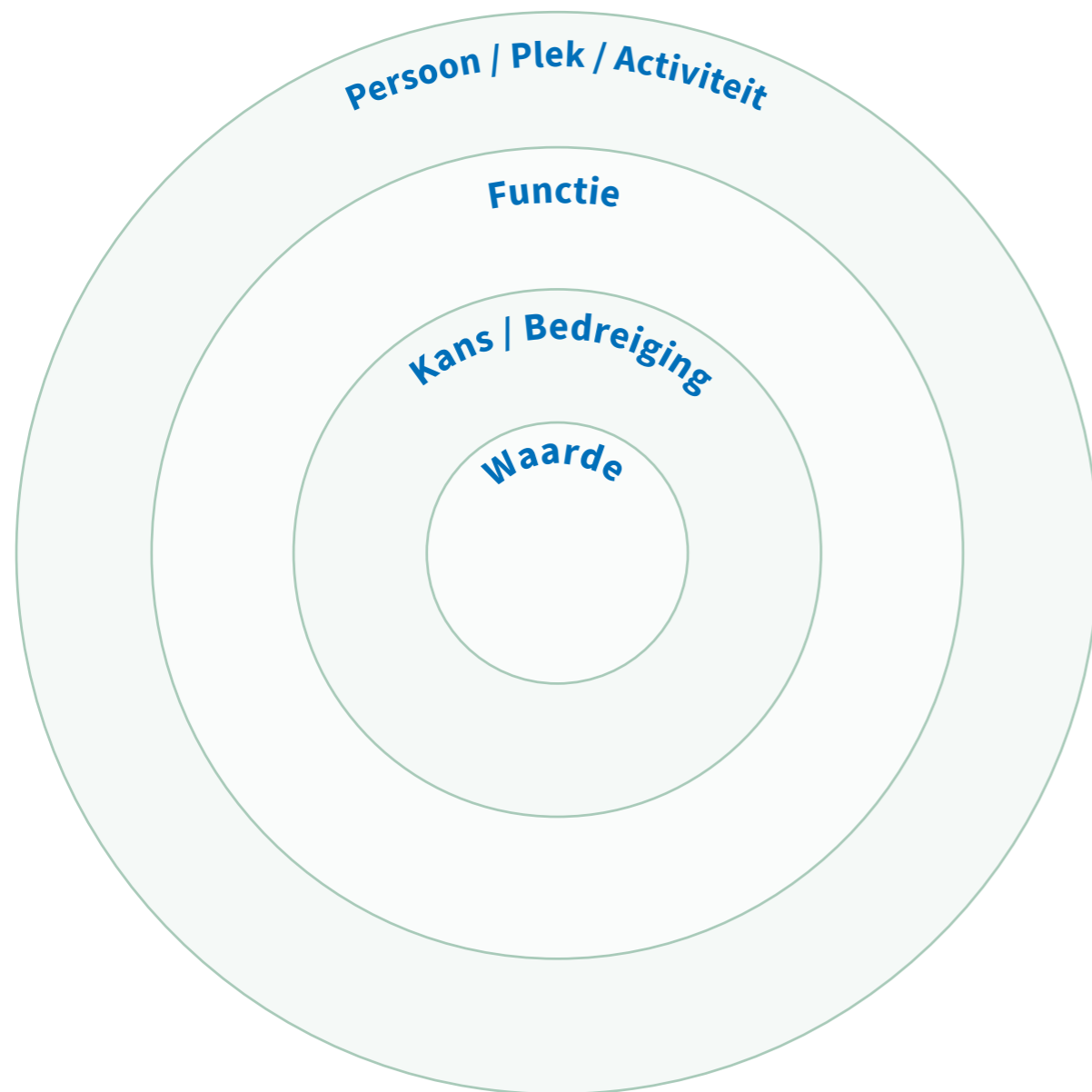
Bewoner via online vragenlijst

“Een ouderwetse volkswijk met gemengde bevolking, veel groen, bedrijvigheid en winkels, speelgelegenheden voor kinderen.”

Bewoner via online vragenlijst

OVER HET ONDERZOEK

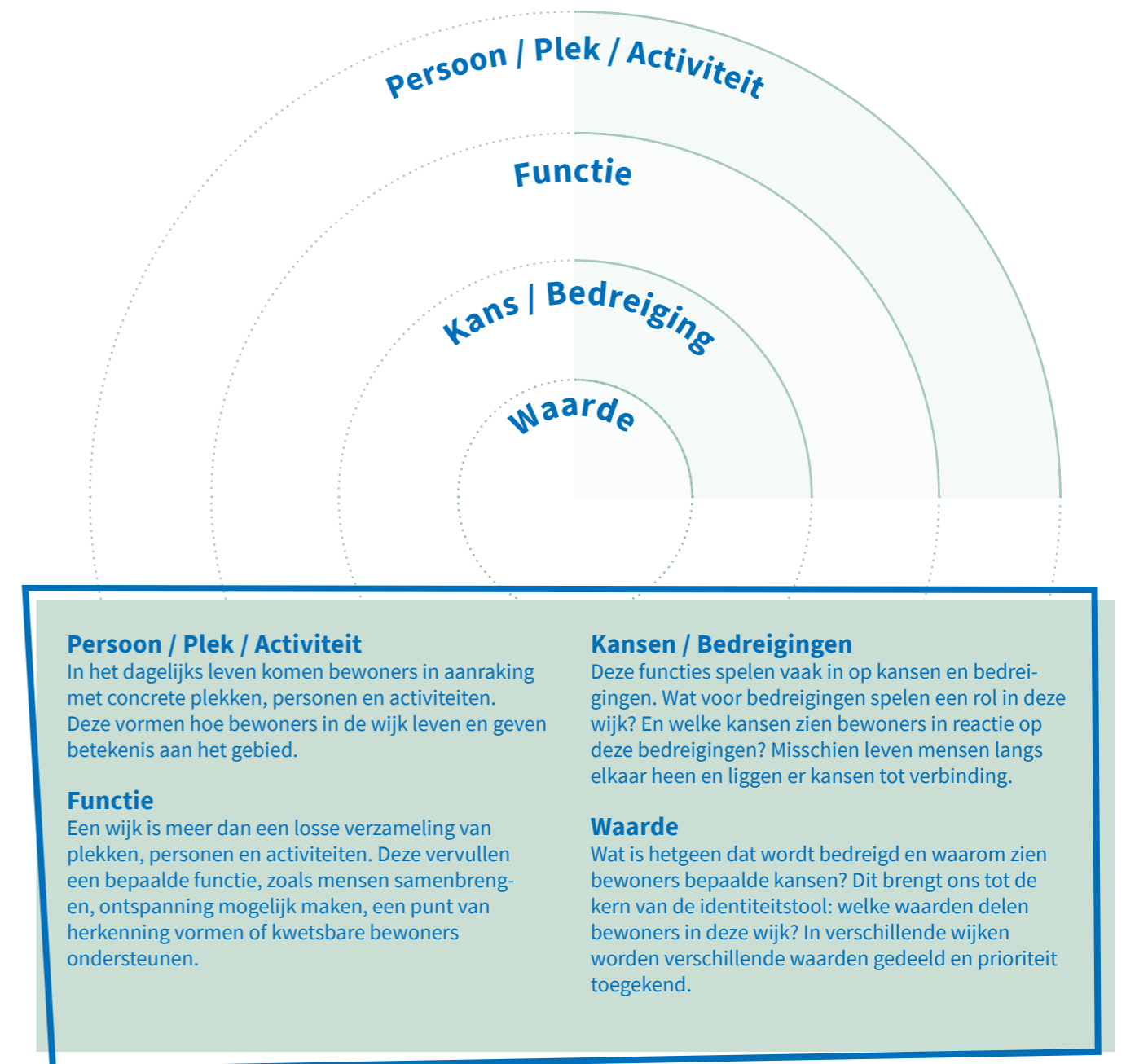

Methodiek

Om de identiteit(en) van de wijk in kaart te brengen is gebruik gemaakt van een gesprekstoel. Aan de hand van deze cirkelvormige tool, wordt het complexe begrip identiteit 'afgepeld' in vier lagen. Van concrete plekken, personen en activiteiten in de buitenste laag, tot de meer abstracte kern van de cirkel met gedeelde waarden. De beleving van bewoners vormt hierbij het startpunt.

De ingevulde tool is een snapshot van de wijkidentiteit(en) op dit moment door de ogen van bewoners. Dit beeld is per definitie onvolledig en in ontwikkeling: het is nooit af. Toch geeft het inzicht in identiteit(en) van een gebied. Wat vinden bewoners belangrijk en waarom? En hoe zien we dit terug in de wijk?

De cirkel kan op verschillende manieren gelezen worden. Zowel van buiten naar binnen als andersom. Plekken, personen en activiteiten zijn enerzijds een weerspiegeling van de onderliggende lagen. Ze worden gevormd door gedeelde waarden, kansen en bedreigingen van een wijk. Anderzijds zijn deze plekken, personen en activiteiten van invloed op de onderliggende lagen. Ze beïnvloeden hoe men in de wijk samenleeft en wat men belangrijk vindt. Deze relaties zijn niet altijd lineair; tussen de verschillende aspecten in de cirkel bestaan ook kruisverbindingen. Al deze verbindingen samen geven inzicht in de complexiteit van de identiteit(en) van de wijk.

VERHALEN TARWEWIJK

De speeltuin is vijf dagen per week gratis te bezoeken en een team van veertig vrijwilligers houdt toezicht op de spelende kinderen, organiseert activiteiten en uitstapjes en zorgt ervoor dat de speeltuin er netjes bij ligt. Vrijwilligers Monique en Riemke zijn al dertig jaar bij de speeltuin betrokken.

Riemke en Monique

EEN VEILIGE PLEK OM TE SPELEN EN ELKAAR TE ONTMOETEN

Na de Tweede Wereldoorlog wilden de wijkbewoners Tarwewijk een wat vrolijker aanzien geven. Om de buurt weer tot de groene oase te maken die het voor 1940 was, werd Wijk- en Speeltuinen Vereniging Tarwewijk opgericht. In februari 2023 bestaat de vereniging 75 jaar.

Zelfgebouwde speeltuin

De vereniging begon ooit met activiteiten voor kinderen en een handenarbeidclubje. Maar al snel besloot het bestuur dat er ook een speeltuin bij moest komen. Overal kwam materiaal vandaan en dagenlang werd er hard gewerkt. Destijds waren de veiligheidsregels nog niet zo streng, dus bouwden de buurtbewoners zelf de schommels, wippen en een glijbaan. Op 5 juli 1952 werden de poorten van de nieuwe speeltuin geopend. In de loop der jaren heeft de speeltuin meerdere verbouwingen doorgemaakt. Zeven jaar geleden ging de boel voor de laatste keer op de schop en zijn alle ijzeren speeltoestellen vervangen door houten exemplaren.

Even stoom afblazen

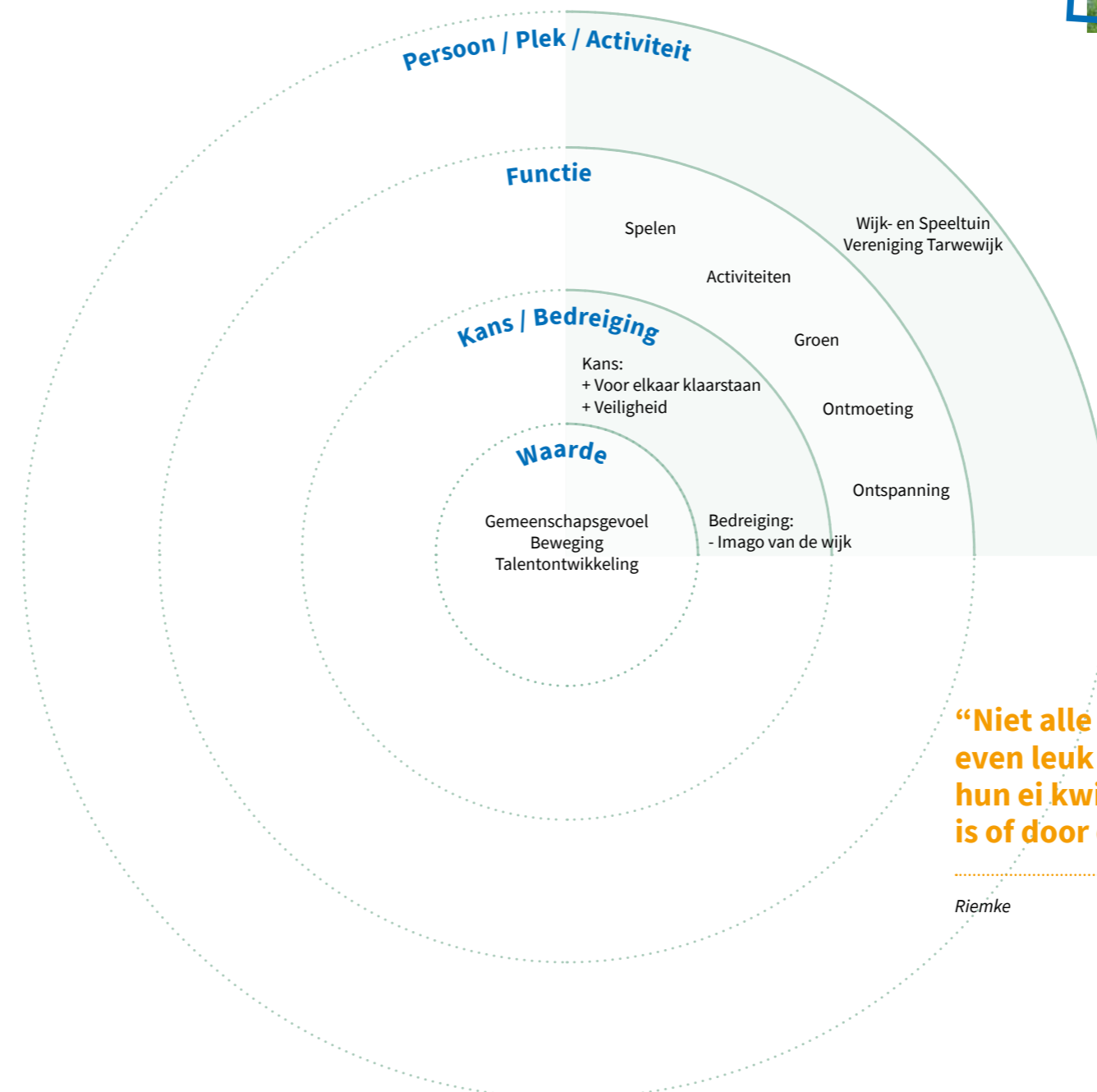
De vereniging behoort nu tot een van de grotere speeltuinen van Rotterdam. Een plek waar niet alleen kinderen uit de wijk komen spelen, maar ook ouders en verzorgers elkaar ontmoeten en kunnen ontspannen. “Hier komen alle nationaliteiten samen en speelt jong en oud met elkaar.” De speeltuin is vijf dagen per week gratis te bezoeken en een team van veertig vrijwilligers houdt toezicht op de spelende kinderen, organiseert activiteiten en uitstapjes en zorgt ervoor dat de speeltuin er netjes bij ligt. Vrijwilligers Monique en Riemke zijn al dertig jaar bij de speeltuin betrokken. “Het leuke is dat we de kinderen hier hebben zien opgroeien. En nu komen ze hier met hun eigen kinderen.” Monique en Riemke vinden het belangrijk dat de speeltuin een veilige speelomgeving is voor kinderen uit de buurt. Een plek waar ze zichzelf kunnen zijn en even stoom kunnen afblazen. “Niet alle kinderen hebben het even leuk thuis. Hier kunnen ze hun ei kwijt. Of dat nou met spelen is of door een babbeltje met ons.” Riemke houdt twee dagen per week toezicht over de speeltuin en vindt het prachtig om te zien hoe klein tot groot samen met elkaar speelt. “Tikkertje, een potje voetbal, de zwembadjes in de zomer, ik zie hoe blij de kindertjes ervan worden. Daar haal ik mijn voldoening uit!”

Iedereen staat voor je klaar

Monique woont al 37 jaar achter de speeltuin en vindt het opvallend hoe veilig en rustig het is in de wijk. “Ondanks dat de kranten Tarwewijk als onveilig omschrijven, ervaar ik dat helemaal niet zo. Ik vind het beledigend dat ze zulke slechte dingen zeggen over mijn wijk. Op die manier worden we op een verkeerde manier neergezet. In Tarwewijk letten de burens op elkaar en als er iets gebeurt staan ze meteen voor je klaar”, zegt Monique. Riemke vindt vooral de op straat spelende kinderen typisch iets van Tarwewijk. “Dat is in andere wijken wel anders!”

“In Tarwewijk letten de burens op elkaar en als er iets gebeurt staan ze meteen voor je klaar.”

Monique

“Niet alle kinderen hebben het even leuk thuis. Hier kunnen ze hun ei kwijt. Of dat nou met spelen is of door een babbeltje met ons.”

Riemke

BIJ VERENIGING VERSAAR STAAT DE DEUR VOOR IEDEREEN OPEN

Het Turks Islamitisch centrum Versaar in Tarwewijk wordt geheel geleid door vrijwilligers. Samen ondersteunen zij buurtgenoten in hun dagelijks leven, zoals bij het vinden van werk of het kiezen van een opleiding. Ook wordt er informatie gegeven over gezondheid en zijn er lessen in de Nederlandse, Engelse en Arabische taal.

Een vaste ontmoetingsplek

“Bij Versaar brengen we de mensen uit de wijk samen”, zegt vrijwilliger Mustafa. In de jaren zestig en zeventig vestigden de eerste Turkse arbeidsmigranten zich in Rotterdam, waarna ook hun vrouwen en kinderen overkwamen. Ze kenden de taal en de weg in Nederland niet en zochten elkaar op voor steun en gezelschap. Jarenlang was er geen vaste ontmoetingsplek voor hen: mensen spraken af bij iemand thuis of zagen elkaar op straat. Om de groeiende groep migranten een plek te bieden richtten Erbay Lale en Duran Durmaz in 1995 Vereniging Versaar op. Intussen zijn het niet alleen Turken die de vereniging kennen, maar komen er ook Marokkanen, Somaliërs, Pakistanen en Bulgaren.

Helpen met financiële zaken

Mustafa wordt gezien als het visitekaartje van de vereniging en komt er al vanaf zijn zesde jaar. “Mijn vader was altijd zeer betrokken bij Versaar en heeft altijd veel tijd en moeite in de vereniging gestoken”, vertelt Mustafa. “Mijn vader zit nog steeds in het bestuur, door hem ben ik in de vereniging gegroeid. Ik ging elke week mee en volgde zelf ook allerlei cursussen.” Nu werkt Mustafa zelf als vrijwilliger bij Versaar. “Ik heb verstand van financiële zaken en vind het leuk om mensen hierbij te helpen. Dat vreet aardig wat tijd, maar ik doe het graag. Op deze manier kan ik iets terug doen, daar haal ik voldoening uit.”

Bidden

Bij Versaar is iedereen welkom voor wat gezelschap, taallessen, cursussen, hulpvragen of om te bidden. Naast een ontmoetingsruimte, klaslokalen, een feestzaal en een binnenplaats heeft het pand ook een gebedsruimte. “Versaar is niet per se gelinkt aan het geloof; iedereen is hier welkom. Er komen zo veel verschillende mensen binnen, dat maakt het leuk en gezellig”, zegt Mustafa. De deur staat voor iedereen open, maar veruit de meeste bezoekers van Versaar zijn gelovig. “Op vrijdag komen hier tientallen mensen om te bidden. Dat komt ook omdat de grote moskeeën tamelijk ver weg liggen.”

Dromen over een voetbalclub

De vereniging is een non-profit organisatie en draait op donaties en de contributie van leden. “We hebben onlangs voor het eerst subsidie aangevraagd en gekregen. Van het geld hebben we een barbecue georganiseerd voor de hele wijk. Dat was geweldig; iedereen kwam samen om te eten.”

Jarenlang was er geen vaste ontmoetingsplek voor hen: mensen spraken af bij iemand thuis of zagen elkaar op straat. Om de groeiende groep migranten een plek te bieden richtten Erbay Lale en Duran Durmaz in 1995 Vereniging Versaar op.

Persoon / Plek / Activiteit

Functie

Ontmoeting

Vereniging Versaar

Informatievoorziening

Kans / Bedreiging

Maaltijden

Kans:
+ Verschillende bewonersgroepen samenbrengen
+ Weg naar hulp

Activiteiten

Waarde

Religie

Verbinding
Talentontwikkeling
Gemeenschapsgevoel

Bedreiging:
- Bewoners in kwetsbare posities

“Versaar is niet per se gelinkt aan het geloof; iedereen is hier welkom. Er komen zo veel verschillende mensen binnen, dat maakt het leuk en gezellig.”

Mustafa

02

Mustafa vindt het fijn om in Tarwewijk te wonen. Het enige minpunt is dat er weinig speelplekken zijn, vindt hij. “Ik heb zelf twee kinderen en er is nergens een voetbalveldje waar ik een balletje met ze kan trappen. Daarvoor moeten we de auto pakken naar een andere plek.” Hij zou daarom in de toekomst een voetbalclub in Tarwewijk willen opzetten. “Dat is een mooie kans voor de wijk én voor Versaar!”

“Mensen komen langs met vragen over huisvesting, zijn op zoek naar werk of hebben schulden en komen er met het papierwerk niet uit. Op een gegeven moment kwamen er zoveel mensen dat ik niet iedereen meer kon helpen. Toen ben ik achter in de winkel een Bulgaars spreekuur begonnen. Op de deur hangt een briefje met de tijden en dagen. Als ik het te druk heb kunnen mensen voor hulp terecht bij een vrijwilliger.”

Sali

HET BULGAARSE SPREEK- UUR IN SALI'S WINKEL IS EEN GROOT SUCCES

In een hoekpand op de Mijnsherenlaan vind je Sali "S" Market: een kleine supermarkt met voornamelijk producten uit Bulgarije. De winkel heeft veel aanloop; niet alleen voor de dagelijkse boodschappen, maar ook voor het Bulgaarse spreekuur dat hier wekelijks plaatsvindt.

Spreekuur voor hulpvragen

Sinds 2014 is Sali eigenaar van de winkel, die hij runt met zijn vader en moeder. Ze verkopen voornamelijk Bulgaarse producten en helpen landgenoten die de weg in Nederland nog niet kennen en de taal niet goed beheersen. "Mensen komen langs met vragen over huisvesting, zijn op zoek naar werk of hebben schulden en komen er met het papierwerk niet uit. Op een gegeven moment kwamen er zoveel mensen dat ik niet iedereen meer kon helpen. Toen ben ik achter in de winkel een Bulgaars spreekuur begonnen. Op de deur hangt een briefje met de tijden en dagen."

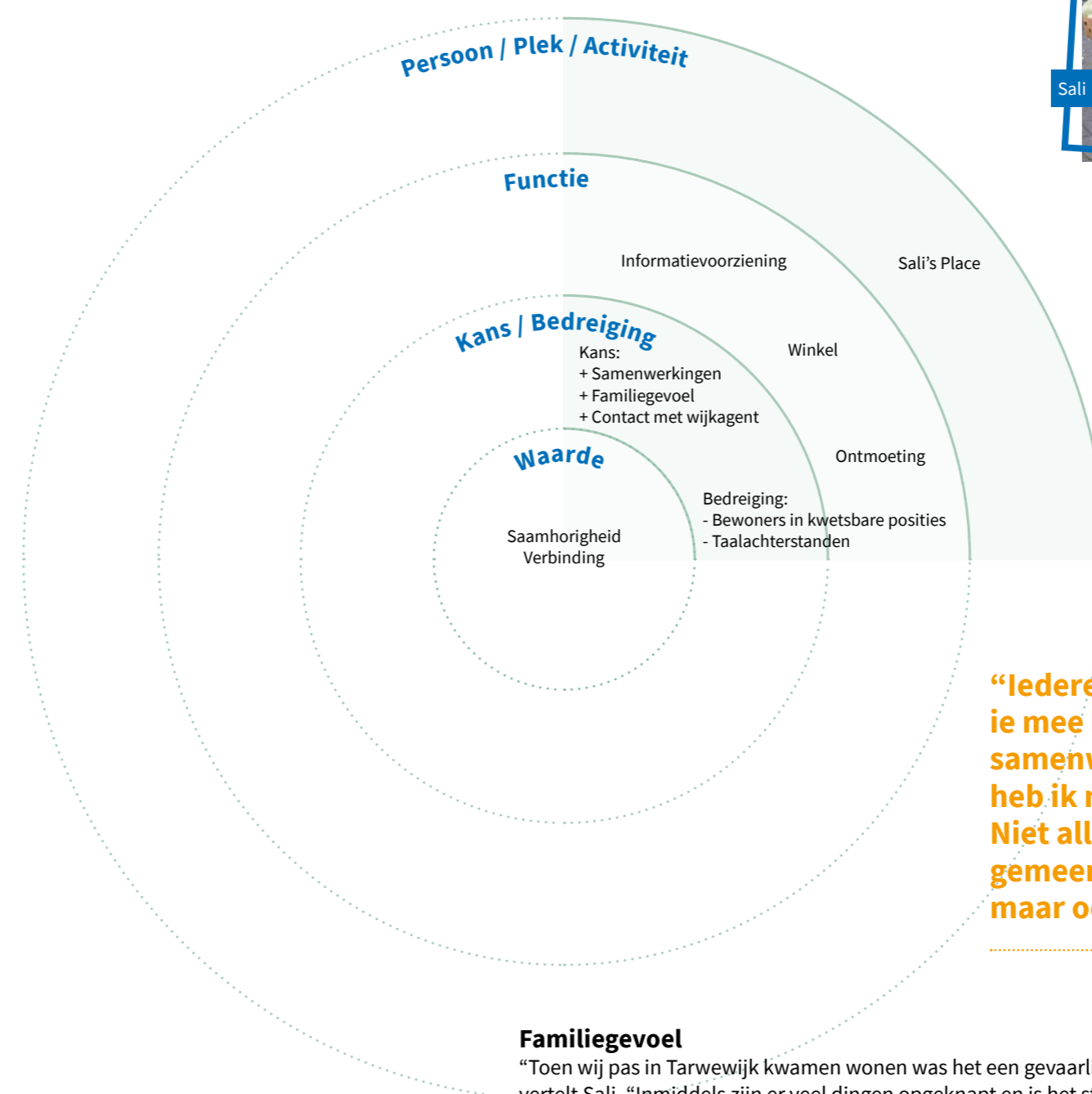
Opnieuw beginnen in een ander land

Sali kwam in 2004 met zijn ouders in Tarwewijk wonen. "Mijn vader werkte in een supermarkt en mijn moeder in een bakkerij. Op school leerde ik Nederlands en werd ik al snel de tolk van de familie." In het begin was het een behoorlijke cultuurschok voor het gezin. "We lieten alles achter in Bulgarije en hebben ons hier uiteindelijk goed aangepast. Ik kan me daarom voorstellen hoe dat is voor de Bulgaren die nu in Nederland aankomen. Omdat ik de taal spreek kan ik ze goed helpen."

Overlast op straat

Sali's winkel is inmiddels een bekende ontmoetingsplek in de wijk. "Een tijdje terug kregen we klachten van bewoners en de gemeente omdat er te veel mensen voor de zaak rondhingen. Ze deden niemand kwaad, maar kwamen hier voor en na het werk koffie drinken." Omdat de winkel een duidelijk herkenningspunt is, worden veel Bulgaarse arbeiders er met een busje opgepikt om naar het werk te gaan. "In onze cultuur is het heel normaal om elkaar op straat te treffen. Maar hier wordt het gezien als overlast." Samen met de wijkagent vond Sali een oplossing. Hij zetten bloembakken op de stoep waardoor de overlast afnam. "Daar heb ik zelf in geïnvesteerd."

"In onze cultuur is het heel normaal om elkaar op straat te treffen. Maar hier wordt het gezien als overlast."

"Iedereen weet van de ander waar ie mee bezig is. Hierdoor zijn veel samenwerkingen ontstaan en heb ik mooie dingen kunnen doen. Niet alleen voor de Bulgaarse gemeenschap die hier woont, maar ook voor de wijk."

Familiegevoel

"Toen wij pas in Tarwewijk kwamen wonen was het een gevaarlijke buurt", vertelt Sali. "Inmiddels zijn er veel dingen opgeknapt en is het stukken veiliger. Tarwewijk is nu druk en gezellig, iedereen kent elkaar en het voelt als een familie", aldus Sali. "Iedereen weet van de ander waar ie mee bezig is. Hierdoor zijn veel samenwerkingen ontstaan en heb ik mooie dingen kunnen doen. Niet alleen voor de Bulgaarse gemeenschap die hier woont, maar ook voor de wijk."

“TARWEWIJK HEEFT EEN ZIEL EN DAT ZIE JE NIET VEEL MEER IN EEN WIJK”

Elke vrijdagochtend ontvangt Martha in het Conversatie Café vrouwen uit Tarwewijk. Bij CultuurWerkplaats Tarwewijk gaan ze met elkaar in gesprek over praktische en alledaagse dingen, of delen ze persoonlijke verhalen. Zo oefenen de vrouwen Nederlands en hoopt Martha dat ze zelfverzekerder worden in het spreken van de taal.

Praten in het Conversatie Café

“Ik vind het belangrijk dat mensen zich kunnen uiten”, zegt Martha. “Dat je verbaal of schriftelijk je mening kunt geven en voor jezelf kunt opkomen. Maar ook om te vertellen wie je bent, waar je vandaan komt en waar je voor staat.” Vanaf de start van het Conversatie Café in 2019 is Martha er betrokken als vrijwilliger. “Ik merk dat veel vrouwen die hier komen geen Nederlands durven te spreken. Ze zijn bang om fouten te maken en schamen zich daarvoor. Dat is jammer, want ze hebben zo veel leuke dingen om te vertellen.”

Oefening baart kunst

Martha werd voor de gesprekslessen gevraagd door Samira en Jamila die het Conversatie Café zijn gestart. “We merkten dat er veel behoefte was om te leren hoe je in het Nederlands simpele gesprekken voert”, vertelt Samira. “Bijvoorbeeld hoe je een afspraak maakt bij de dokter, of hoe je een oudergesprek voert op school. Dit oefent Martha nu heel leuk met de vrouwen. Bij haar voelen zij zich vrij om te spreken en durven ze fouten te maken.” “In het Conversatie Café gaan we met elkaar in gesprek en delen we ervaringen”, vertelt Martha. “Zo krijgen we ook inzicht in elkaars cultuur. Ook al komen we uit verschillende landen: onze levenservaringen zijn veelal hetzelfde en we hebben allemaal van alles meegemaakt.”

Van Goeree naar Tarwewijk

In 2022 verhuisde Martha van Goeree-Overflakkee naar Tarwewijk. “Voor een nieuw begin in haar leven”, zoals ze zelf zegt. Toen Martha een nieuwe woning zocht had ze één wens: “Ik wilde ergens wonen waar ik de hele dag mensen zie. Dat heb ik hier gevonden. Ik hoef nooit meer op vakantie want ik heb alle kleuren, landen en nationaliteiten voor de deur.” Al die verschillende mensen hebben een inbreng waar Martha enorm van geniet. Dat kan muziek zijn, de geur van eten, of prachtige kleding. “De diversiteit in Tarwewijk vind ik het leukst. Dat miste ik op Goeree.” Martha voelde zich een buitenbeentje op het eiland. “Ik wilde ergens heen waar ik kon opgaan in de rest. Dat lukt in deze wijk. Hier kan iedereen zo gek zijn als ie wil en maakt dat niets uit.” Martha heeft geen moment spijt dat ze in Tarwewijk is gaan wonen. “Tarwewijk heeft een ziel en dat zie je niet veel meer in een wijk.”

“Bijvoorbeeld hoe je een afspraak maakt bij de dokter, of hoe je een oudergesprek voert op school. Dit oefent Martha nu heel leuk met de vrouwen. Bij haar voelen zij zich vrij om te spreken en durven ze fouten te maken.”

Samira

Persoon / Plek / Activiteit

Functie

Kans / Bedreiging

Waarde

Verbinding
Talentontwikkeling
Diversiteit

Kans:
+ Delen van culturen
en ervaringen

Bedreiging:
- Angst taal te spreken

Ontmoeting

Conversatiecafé

Taal

Activiteiten

“Ik wilde ergens heen waar ik kon opgaan in de rest. Dat lukt in deze wijk. Hier kan iedereen zo gek zijn als ie wil en maakt dat niets uit.”

Martha

Martha

“Door ouders actief uit te nodigen op school zien ze met eigen ogen hoe we hier met hun kinderen omgaan. Dat kan als voorbeeld dienen om het thuis ook op die manier te doen, zodat school en de opvoeding thuis voor een kind op één lijn zitten.”

Gwendolyn en Ümüş

“ALS JE ELKAAR KENT SCHEPT DAT ONDERLING VERTROUWEN”

Als ouder wil je het beste voor je kind. Maar hoe je kind zich ontwikkelt op school is niet altijd even zichtbaar. Juf Ümüş betreft ouders bij de school en zorgt ervoor dat zij zich welkom voelen.

Warm welkom voor elke ouder

Ümüş Ugurlu is sinds 2006 medewerker ouderbetrokkenheid bij basisschool Elout van Soeterwoude in Tarwewijk. Ze zet zich met hart en ziel in om ervoor te zorgen dat elke ouder zich op school welkom voelt en dat ze er snel de weg kennen. “Omdat ik zelf dicht bij Tarwewijk heb gewoond ken ik de buurt goed”, vertelt Ümüş. “Ik zie wat er speelt bij de bewoners en ik weet hoe ze in elkaar zitten en wat ze willen. Ik heb veel begrip voor hun situatie, die vaak niet altijd makkelijk is.” Ümüş kent niet alleen de bewoners goed, maar ook de hulpverlenende instanties in de wijk. “Als je elkaar kent schept dat onderling vertrouwen. Op die manier worden lijntjes korter en het contact laagdrempeliger. Tussen ouders en de school, maar ook met organisaties. Daarin kan ik bemiddelen.”

Het goede voorbeeld geven

Om het contact tussen ouders warm te houden, organiseert Ümüş wekelijkse koffieochtenden in de ouderkamer, cursussen en kijkochtenden in de klas. Daarnaast stimuleert ze ouders om op school te helpen als vrijwilliger. “Door ouders actief uit te nodigen op school zien ze met eigen ogen hoe we hier met hun kinderen omgaan. Dat kan als voorbeeld dienen om het thuis ook op die manier te doen, zodat school en de opvoeding thuis voor een kind op één lijn zitten.” Door de bijeenkomsten merkt Ümüş dat de ouders naar elkaar toe groeien, meer zelfvertrouwen krijgen en zich meer op hun gemak voelen in de buurt. Het zijn kleine dingen die een grote impact kunnen hebben op iedereen in het gezin. “Ik vertel ouders ook wat ze thuis kunnen doen om het leren bij hun kind te stimuleren. Bijvoorbeeld een boek lenen uit de bibliotheek, of samen een spelletje doen.”

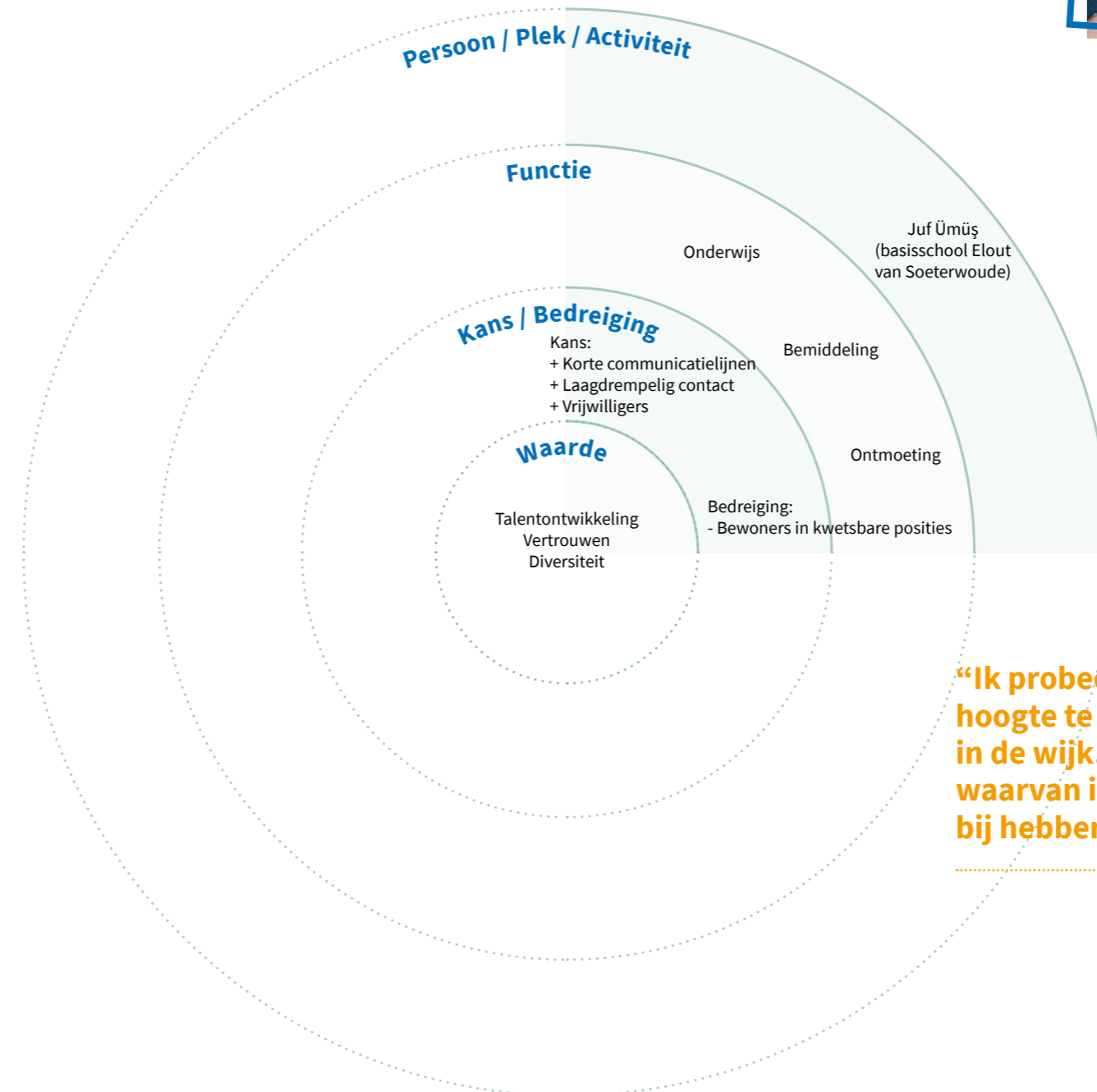
Doorloop van leerlingen

Door het contact met de ouders signaleert Ümüş veel. Aan de hand hiervan bepaalt zij de thema’s van de bijeenkomsten. “Ik probeer zo veel mogelijk op de hoogte te zijn van alle activiteiten in de wijk. Als ik ouders spreek waarvan ik weet dat ze daar baat bij hebben stuur ik ze door.” Het valt Ümüş op dat Tarwewijk een grote in- en uitstroom heeft van bewoners. Dit is te zien aan de in- en uitschrijvingen van de school, maar ook aan de wisselende nationaliteiten in de klas. “Het ene moment komen er veel Bulgaren in de buurt wonen, de andere keer zijn het Polen en dan weer Chinezen; het verandert elke keer. Dat maakt onze school en wijk interessant en kleurrijk.”

“Ik zie wat er speelt bij de bewoners en ik weet hoe ze in elkaar zitten en wat ze willen. Ik heb veel begrip voor hun situatie, die vaak niet altijd makkelijk is.”

Ümüş en Gwendolyn

“Ik probeer zo veel mogelijk op de hoogte te zijn van alle activiteiten in de wijk. Als ik ouders spreek waarvan ik weet dat ze daar baat bij hebben stuur ik ze door.”

“Wij horen bij het meubilair van de wijk”, zegt Zeeshan, één van de vrijwilligers die van jongs af aan betrokken is bij Minhaj. “Toen ik in 1995 vanuit Pakistan naar Nederland kwam, bracht mijn vader me als tienjarige jongen naar Minhaj om mee te doen aan activiteiten.” Het was er gezellig en speels, herinnert hij zich.”

.....
Zeeshan

Minhaj Rotterdam

IN TARWEWIJK KOMEN DE MENSEN VOOR ELKAAR OP

Bij Minhaj Rotterdam, gevestigd in een oud schoolgebouw in Tarwewijk, komen elk weekend meer dan zestig kinderen samen voor activiteiten, lessen, snuffelstages, sportdagen en workshops. Ook ouderen komen er graag voor een ontmoeting met buurtbewoners en het volgen van educatieve programma's.

Van bezoeker naar vrijwilliger

Minhaj Rotterdam (De weg in Rotterdam) is al dertig jaar gevestigd in Tarwewijk. Gestart vanuit een huiskamer is Minhaj uitgegroeid tot een stichting die zich inzet voor de wijk en haar bewoners. "Wij horen bij het meubilair van de wijk", zegt Zeeshan, één van de vrijwilligers die van jongs af aan betrokken is bij Minhaj. "Toen ik in 1995 vanuit Pakistan naar Nederland kwam, bracht mijn vader me als tienjarige jongen naar Minhaj om mee te doen aan activiteiten." Het was er gezellig en speels, herinnert hij zich. "Ik had al één en ander meegemaakt en hier voelde ik me gelijk thuis. Ik leerde van alles en nog wat, maar kreeg vooral veel levenslessen mee." Later werd Zeeshan zelf actief als vrijwilliger. "Ik begon met het begeleiden van jongeren, ontwikkelde naschoolse activiteiten zoals zaalvoetbal en museumbezoek en organiseerde snuffelstages om jongeren iets mee te geven. Maar vooral om ze van de straat te houden."

Kennis overdragen

Een team van tien actieve vrijwilligers geeft bij Minhaj elk weekend verschillende lessen. Alle docenten hebben een hbo- of universitaire opleiding waardoor ze veel kennis kunnen overdragen. "Voor de kinderen hadden we onlangs de voorlichtingsmiddag 'Houd je mond schoon'. De mondhygiënist die de les gaf kwam als kind zelf ook bij Minhaj. Inmiddels heeft hij zijn weg gevonden in de maatschappij en wilde hij iets terug doen." De boodschap dat alles mogelijk is maar dat je ook iets doet voor de maatschappij is een belangrijke levensles, vindt Zeeshan. "Daarom doen we ook mee aan schoonmaakacties in de wijk en gaan we als snuffelstage op bezoek bij verschillende werkplekken."

Pakistaanse moskee

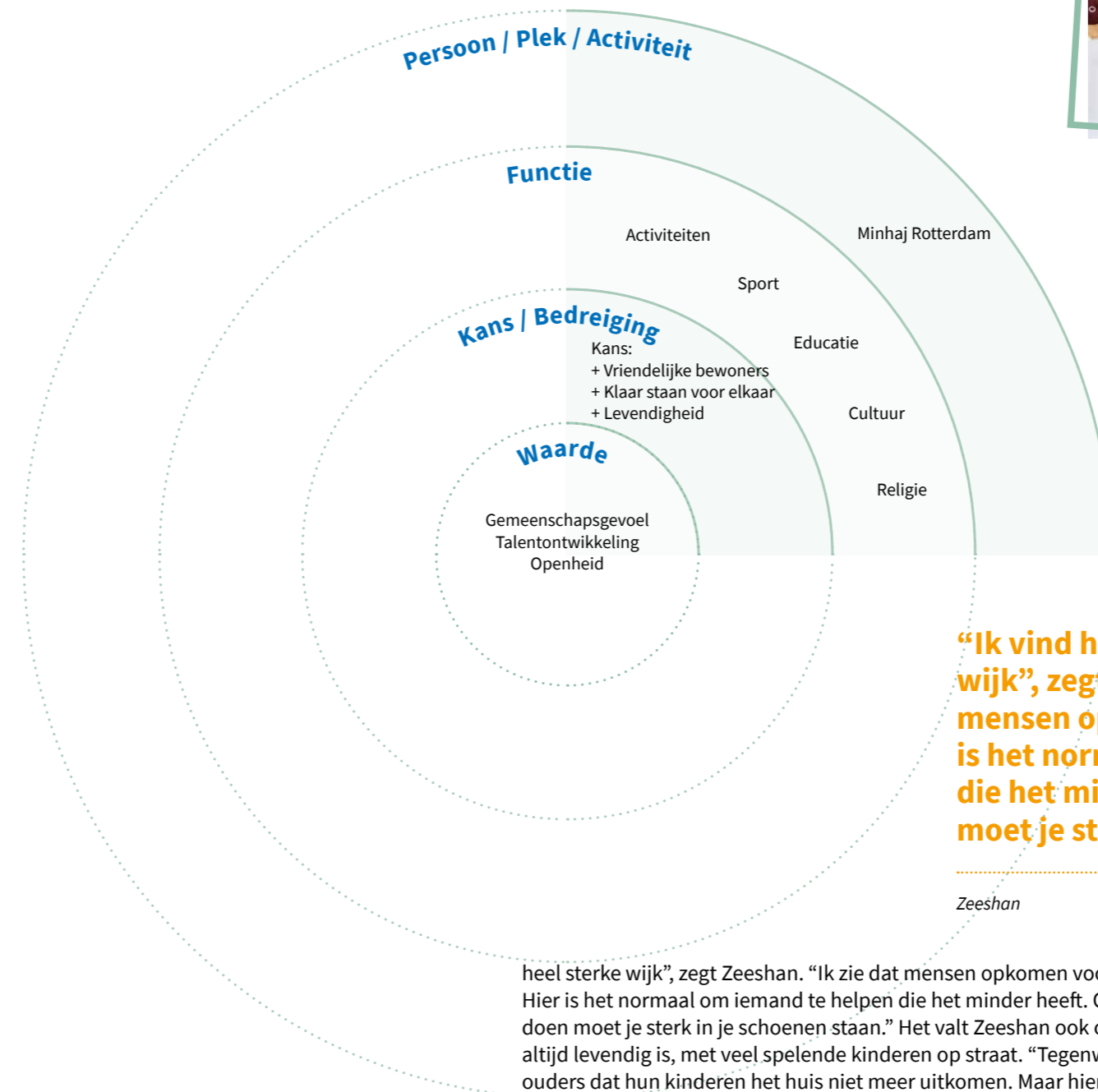
Door de bewoners van Tarwewijk wordt Minhaj ook wel de Pakistaanse Moskee genoemd. Zeeshan denkt dat dat komt omdat er in het pand een gebedsruimte is en een groot gedeelte van de bezoekers van Pakistaanse afkomst is. "Maar onze deuren staan open voor iedereen. Wij zijn er voor de wijk, als een soort buurthuis, waar je lessen kan volgen, activiteiten kan doen en ook kan bidden als je dat wilt."

Samen sta je sterk

Zeeshan groeide op in Tarwewijk en kent de buurt goed. "De mensen hier zijn vriendelijk en staan voor iedereen open." De wijk is volop in beweging en er wordt hard gewerkt aan vernieuwing en verbetering. "Ik vind het ook een

"Ik begon met het begeleiden van jongeren, ontwikkelde naschoolse activiteiten zoals zaalvoetbal en museumbezoek en organiseerde snuffelstages om jongeren iets mee te geven. Maar vooral om ze van de straat te houden."

Zeeshan

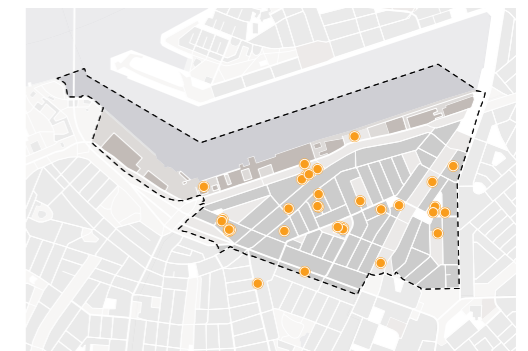

"Ik vind het ook een heel sterke wijk", zegt Zeeshan. "Ik zie dat mensen opkomen voor elkaar. Hier is het normaal om iemand te helpen die het minder heeft. Om dat te doen moet je sterk in je schoenen staan."

Zeeshan

heel sterke wijk", zegt Zeeshan. "Ik zie dat mensen opkomen voor elkaar. Hier is het normaal om iemand te helpen die het minder heeft. Om dat te doen moet je sterk in je schoenen staan." Het valt Zeeshan ook op dat de wijk altijd levendig is, met veel spelende kinderen op straat. "Tegenwoordig klagen ouders dat hun kinderen het huis niet meer uitkomen. Maar hier zie ik dat anders. De kinderen zijn lekker aan het spelen op het voetbalveldje of aan het fietsen en zichzelf aan het ontwikkelen."

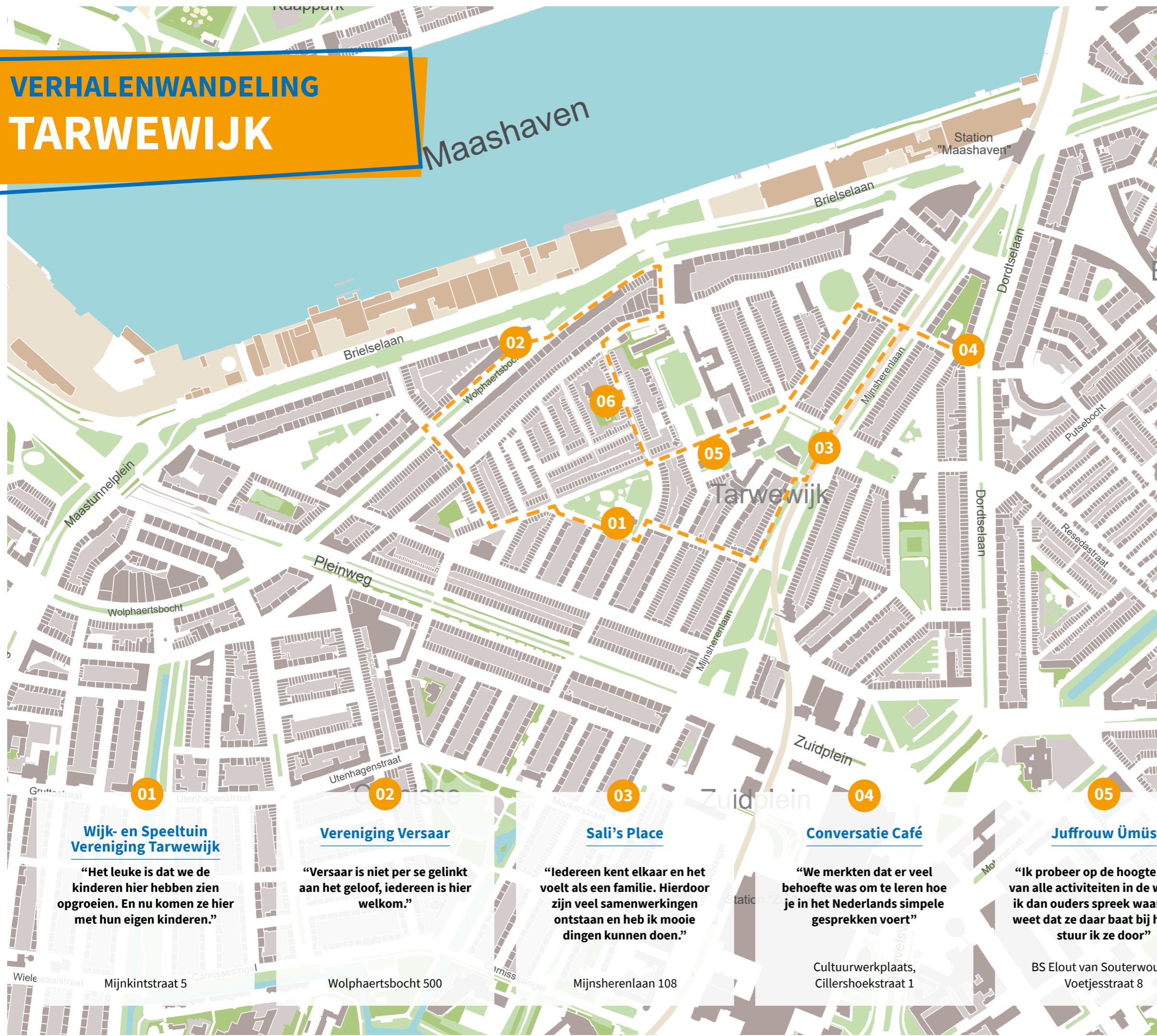
VERHALENWANDELING TARWEWIJK

Hierboven zie je de plekken, activiteiten en mensen die genoemd zijn door bewoners in de zoektocht naar de wijkidentiteit(en). Op de routekaart hiernaast worden zes verhalen uitgelicht. Wandel er langs en leer de wijk nog beter kennen!

Het verhaal van de wijk is nooit af. Schrijf hieronder de namen van plekken, mensen of activiteiten die jij ook belangrijk vindt in de wijk.

- 07
- 08
- 09
- 10
- 11

Wijk- en Speeltuin Vereniging Tarwewijk

“Het leuke is dat we de kinderen hier hebben zien opgroeien. En nu komen ze hier met hun eigen kinderen.”

Vereniging Versaar

“Versaar is niet per se gelinkt aan het geloof, iedereen is hier welkom.”

Sali's Place

“Iedereen kent elkaar en het voelt als een familie. Hierdoor zijn veel samenwerkingen ontstaan en heb ik mooie dingen kunnen doen.”

Conversatie Café

“We merkten dat er veel behoefte was om te leren hoe je in het Nederlands simpele gesprekken voert”

Cultuurwerkplaats,
Cillershoekstraat 1

Juffrouw Ümüs

“Ik probeer op de hoogte te zijn van alle activiteiten in de wijk, als ik dan ouders spreek waarvan ik weet dat ze daar baat bij hebben stuur ik ze door”

BS Elout van Souterwoude,
Voetjesstraat 8

Minhaj Rotterdam

“Ik leerde hier van alles en nog wat, maar kreeg vooral veel levenslessen mee.”

Polstrandstraat 13

Wielewaalstraat Mijnkintstraat 5

Wolphaertsbocht 500

Mijnsherenlaan 108

Valkeniersweide

gezonderd
Bicycle and moped symbols

SALES

WEEK T

Mijnsheren

Dagelijks geopend van 07.00 - 21.00 uur

COLOFON

Tarwewijk

Wijkidentiteit(en)

In opdracht van

Gemeente Rotterdam

In opdracht van

Wijkraad Tarwewijk

Uitvoering

Veldacademie
Waalhaven Oostzijde 1
3087 BM Rotterdam
info@veldacademie.nl | www.veldacademie.nl

Stichting Wijkcollectie
Willem Buytewechstraat 145
3024 XE Rotterdam
info@wijkcollectie.nl | www.wijkcollectie.nl

Uitgave

1^e uitgave, december 2022
©2022 Stichting Wijkcollectie | Veldacademie

Copyright

De gebruiker mag het werk kopiëren, verspreiden, tonen en op- en uitvoeren onder de volgende voorwaarden:

Naamsvermelding De gebruiker dient de naam van Stichting Wijkcollectie en Veldacademie te vermelden. **Niet-commercieel** De gebruiker mag het werk niet voor commerciële doeleinden gebruiken. **Geen afgeleide werken** De gebruiker mag het werk niet bewerken.

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/nl/>

Onderzoeksteam

Eschwin Loos
Quirine van Thiel

Nicole van Dijk

Wijkanalyse

Eschwin Loos

Coördinator

Eschwin Loos

Leonie Roukens

Wijkreporter

Marijke Gips

Eindredactie verhalen

Cathelijne Beijn
Mariette van der Elburg

Vormgeving en beeldredactie

Quirine van Thiel
Minke Themans

Lotl Design - Marlies Bouman

Fotografie

Haroune Boufangacha
Jan van der Ploeg

Marijke Gips
Willemijn Bunschoek

TARWEWIJK

Wijkidentiteit(en)

De identiteit van de wijk is altijd in beweging. Juist daarom is het waardevol om hier van tijd tot tijd een afspiegeling van in kaart te brengen. Stichting Wijkcollectie en Veldacademie hebben de krachten gebundeld en de identiteit(en) van de wijk Tarwewijk in meerdere vormen in beeld gebracht. Het resultaat hiervan is deze rapportage.